

Hur hitta bästa läkare?

På Internet kan man i dag hitta jämförelser och betygsättning av både varor och tjänster. Många läser dessa jämförelser innan de väljer restaurang, bank och leverantör eller köper elektronik, resor och linser. Man kan också hitta jämförelser av enskilda yrkesutövare som mäklare, tandläkare och optiker. Detta är något som fler yrkesgrupper nog också får förbereda sig på.

Ett relativt nytt fenomen är jämförelser av vårdcentraler och enskilda läkare. En av de mest omdebatterade är den så kallade Doktorsguiden som lanserades för två månader sedan. Här erbjuds patienter att betygsätta sin läkare enligt en sjugradig skala, och i hemsidans databas finns nära 34 000 läkare listade.

På Eniro kan patienter skriva omdömen om de läkare som annonserar där. Helt nyligen fick vi kännedom om att en patient betygsatt sin läkare på YouTube. Hur ställer vi oss till dessa recensioner, och hur tillförlitliga är de?

Det är en rättighet för vårdsökande att få veta vilka resultat olika vårdenheter uppvisar och också hur patienter upplever vården och bemötandet. Men omdömen av ovan nämnda slag lider av allvarliga svagheter – de bygger på anekdotiska uppgifter, enstaka patienters åsikter, och de saknar ett sammanhang.

Det är viktigt att patienter och medborgare får information om hälso- och sjukvården och vilka resultat en viss vårdenhet uppnår. Öppna jämförelser av vårdresultat stöds därför av Läkarförbundet, men det kräver en seriös hantering av uppgifterna.

Tyvärr finns det ännu i dag alltför lite information av hög kvalitet. På Stockholms läns landstings webbplats Vårdguiden ges invånarna information om bland annat Vårdval Stockholm, med jämförelser av olika vårdgivare. Informationen bygger på patientenkäter, och syftet är att underlätta för patienter att välja läkare.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Socialstyrelsen driver sedan två år »Öppna jämförelser av hälso- och sjukvårdens kvalitet och effektivitet«. I dessa jämförelser redovisas både medicinska resultat, tillgänglighet och patienterfarenheter.

Det är de medicinska kvalitetsregistren som är basen för informationen. Allt fler register redovisar resultat på sjukhusnivå och ibland även på klinisknivå. Några av dem har sedan ett antal år lagt ut uppgifterna på sina webbplatser. Denna typ av jämförelser ger en bredare och sakligare information, men tyvärr saknas

Illustration: Annika Huett

ännu register inom vissa specialiteter, och i primärvården är registren för få.

Att mäta vårdresultat är viktigt för utvecklingen av svensk sjukvård. Inget landsting och ingen klinik vill vara sämst, och ett dåligt resultat leder oftast till förbättringar, till stor nytta för patienterna. När kundvalsmodeller införs i primärvården behövs kvalitetsindikatorer för att underlätta patienternas aktiva val av vårdgivare. Det är emellertid långt kvar innan de »Öppna jämförelserna« kan användas för val av primärvårdsläkare.

Men hur ser vi på jämförelser mellan enskilda läkare? Är det en självklar rättighet för patienterna, eller kan det finnas risker för förtal, smutskastning och trakasserier? Är vi läkare särskilt känsliga?

Hur vi än ser på detta måste vi leva med företeelsen. Samtidigt måste vi arbeta för att ge våra patienter så mycket och högkvalitativ information som möjligt. Vi måste verka för fler medicinska kvalitetsregister och att resultaten visas öppet för allmänheten.

Förbundet har hos Datainspektionen efterhört om informationen på Doktorsguiden är förenlig med Personuppgiftslagen, PUL. Svaret är att sajten har skaffat sig ett så kallat frivilligt utgivningsbevis, vilket innebär att PUL inte gäller och att webbplatsen skyddas av samma grundlagsskyddade rättigheter som press, radio och TV.

Läkarförbundet kommer likväl även fortsatt att noga bevaka Internetsidornas jämförelser och betygsättningar och att de inte begår övertramp mot läkare.

»Det är en rättighet för vård-sökande att få veta vilka resultat olika vårdenheter uppvisar och också hur patienter upplever vården och bemötandet.«

EVA NILSSON
BÅGENHOLM
ordförande i
Läkarförbundet

Ökande brist på läkare oroar SoS

Helt nyligen kom Socialstyrelsens årliga rapport om personaltillgången inom hälso- och sjukvården. Redan i dag är efterfrågan på läkare större än tillgången, enligt SoS bedömning.

Det råder läkarbrist trots att antalet läkare ökat med nära en fjärdedel mellan 1995 och 2005. En framtida ökning i samma takt förutsätter en fortsatt stor nettoinvandring av läkare utbildade utanför Sverige.

Om man endast skulle räkna med ett tillskott av läkare från den svenska utbildningen kommer antalet läkare om 15 år att vara detsamma som i dag. Vi kommer således att förbli beroende av en nettoimmigration av

läkare om vi som förväntat ska få en ökad läkartäthet.

Det råder även en fortsatt obalans i specialisttillgången i olika delar av landet, och särskilt tydligt är detta när det gäller antalet psykiatrer. I Stockholm är andelen psykiatrer per 100 000 invånare tre gånger större än i de svagaste regionerna.

För att rätta till denna obalans, liksom även i andra specialiteter, krävs systematiska insatser av både stat och landsting, konstaterar Socialstyrelsen. Det är en rimlig slutsats, och förhoppningsvis tar man i detta arbete även i anspråk läkarprofessionens erfarenheter för att finna fungerande och friktionsfria lösningar. LT

Kontaktuppgifter Sveriges läkarförbund:
www.lakarforbundet.se, E-post: info@slf.se
Telefon: 08-790 33 00, Fax: 08-20 57 18
Postadress: Box 5610, 114 86 Stockholm
Besök: Villagatan 5, Stockholm